

Ekonomipriset 2009

Kungl. Vetenskapsakademien har beslutat utdela Sveriges Riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne 2009 till

Elinor Ostrom

Indiana University, Bloomington, IN, USA,

”för hennes analys av ekonomisk organisering, särskilt samfälligheter”

Oliver E. Williamson

University of California, Berkeley, CA, USA,

”för hans analys av ekonomisk organisering, särskilt företags gränser”

Ekonomisk organisering

Elinor Ostrom har visat hur gemensamma tillgångar förvaltas framgångsrikt av föreningar av brukare. **Oliver Williamson** har utvecklat en teori där företag ses som strukturer för konfliktlösning. Härigenom har de lagt grunden för den snabbt växande forskningen om ekonomisk organisering.

Ekonomiska transaktioner äger rum inte bara på marknader utan också inom företag, föreningar, hushåll och myndigheter. Medan ekonomisk teori ger en god belysning av marknadens förtjänster och begränsningar, har den hittills ägnat mindre utrymme åt andra institutionella arrangemang. Elinor Ostroms och Oliver Williamsons forskning visar att ekonomisk analys kan hjälpa oss att förstå vitt skilda organisationsformer.

Elinor Ostrom har utmanat den konventionella uppfattningen att gemensam egendom ofta missköts och därför antingen borde privatiseras eller regleras av centrala myndigheter. Baserat på ett stort antal studier av gemensamt förvaldade fiskebestånd, betesmarker, skogar, sjöar och vattentäkter finner Ostrom att resultaten ofta är bättre än vad gängse teori förutspår. För att hantera konflikter har brukarna utvecklat sofistikerade mekanismer för beslutsfattande och efterlevnad av regler, och Ostrom visar vad som utmärker framgångsrika brukarföreningar.

Oliver Williamsons huvudtes är att marknader och hierarkiska organisationer såsom företag är två alternativa former för organisering med skilda

metoder för konfliktlösning. Nackdelen med marknader är att de medför mer köpslående och konflikt. Nackdelen med företag är att ledningen kan utnyttja sin beslutanderätt för egna syften. Marknader med livlig konkurrens fungerar väl eftersom både köpare och säljare kan finna andra leverantörer och kunder om de inte kommer överens. Är konkurrensen mindre blir dock detta svårare. Williamsons teori innebär därför att ekonomiska aktörer är mer benägna att sköta sina transaktioner inom ett företag ju mer relationsspecifika deras tillgångar är, en hypotes som också fått starkt empiriskt stöd.

Elinor Ostrom, amerikansk medborgare. Född 1933 i Los Angeles, CA, USA. F.D. i statsvetenskap 1965 vid University of California, Los Angeles, USA. Arthur F. Bentley Professor of Political Science och professor vid School of Public and Environmental Affairs, båda vid Indiana University, Bloomington, USA. Founding Director, Center for the Study of Institutional Diversity vid Arizona State University, Tempe, USA.

www.cogs.indiana.edu/people/homepages/ostrom.html

Oliver E. Williamson, amerikansk medborgare. Född 1932 (77 år) i Superior, WI, USA. F.D. i nationalekonomi 1963 vid Carnegie Mellon University, Pittsburgh, PA, USA. Edgar F. Kaiser Professor Emeritus of Business, Economics and Law och Professor of the Graduate School, båda vid University of California, Berkeley, USA.

www2.haas.berkeley.edu/Faculty/williamson_oliver.aspx

Prissumma: 10 miljoner svenska kronor, att delas lika mellan pristagarna.

Mer information: <http://kva.se>, <http://nobelprize.org>

Kontaktperson: Erik Huss, pressansvarig och redaktör, tel. 08-673 95 44, 070-673 96 50, erik.huss@kva.se

Kungl. Vetenskapsakademien, stiftad år 1739, är en oberoende organisation som har till uppgift att främja vetenskaperna och stärka deras inflytande i samhället. Akademien tar särskilt ansvar för naturvetenskap och matematik, men strävar efter att öka utbytet mellan olika discipliner.